

Dorothea Theodorikas

**Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej
pt. Aktualne zagadnienia odpowiedzialności cywilnej oraz
dochodzenia i egzekucji roszczeń,
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego,
29 listopada 2024 r.**

I.

Pod koniec 2024 r. odbyła się interesująca konferencja naukowa „Aktualne zagadnienia odpowiedzialności cywilnej oraz dochodzenia i egzekucji roszczeń”. Konferencja, nad którą patronat objęła „Palestra” oraz Okręgowa Rada Adwokacka w Krakowie, została zaplanowana jako wydarzenie (tym razem na większą skalę) z cyklu otwartych spotkań naukowych, organizowanych przez jednostki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, których profil badawczy obejmuje obrót prywatnoprawny z zagranicą oraz postępowanie cywilne. Stanowiła też rozwinięcie kwestii omawianych w publikacji książkowej pt. „Prawne zagadnienia międzynarodowego obrotu cywilnego i handlowego”, Warszawa 2023, która została zredagowana przez organizatorów. Przebieg konferencji, która odbyła się w Pałacu Larischa przy ul. Brackiej w Krakowie, można było śledzić również za pośrednictwem platformy Microsoft Teams.

Otwarcia konferencji – wraz z Prodziekan Wydziału ds. współpracy międzynarodowej, dr. hab. Michałem Kowalskim, prof. UJ – dokonali kierownicy jednostek wydziałowych, które zorganizowały omawiane wydarzenie. Obrady rozpoczęli dr hab. Piotr Mostowik, prof. UJ, kierownik Centrum Prawa Prywatnego Międzynarodowego, a następnie dr hab. Radosław Flejszar, prof. UJ, kierownik Zakładu Postępowania Cywilnego.

Na początku zaprezentowano plan konferencji, która składała się z czterech paneli, oraz podziękowano za wsparcie organizacji wydarzenia przedstawicielom

Instytutu Prawa Procesowego, Izby Notarialnej w Krakowie, Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie, Okręgowej Rady Adwokackiej w Krakowie, Izby Komorniczej w Szczecinie oraz Izby Komorniczej w Krakowie. Ponadto poinformowano, że wydarzenie to patronatem objęły Krajowa Izba Radców Prawnych, Towarzystwo Naukowe Procesualistów Cywilnych oraz Wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, jak też czasopisma prawnicze: „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego”, „Radca Prawny. Zeszyty Naukowe”, „Palestra”, „Prawo w Działaniu”, „Problemy Współczesnego Prawa Międzynarodowego, Europejskiego i Porównawczego” „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” oraz „Nowa Currenda”.

Konferencja stanowiła forum do kompleksowej dyskusji o tytułowej problematyce (z elementami prawa materialnego, procesowego, egzekucyjnego i prywatnego międzynarodowego, jak również wątkami ekonomicznymi), a ponadto z uwzględnieniem głosu praktyków. Jej nieformalny podtytuł stanowiły słowa: „prawo a życie”. Udział w tym wydarzeniu wzięli prawnicy z bogatym dorobkiem naukowym i doświadczeniem zawodowym.

II.

Pierwszy panel, pod tytułem „Aktualne kwestie odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej”, poprowadził dr hab. Jacek Gołaczyński, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego oraz prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Panel ten skupiał się głównie wokół zagadnień materialnoprawnych.

W pierwszej kolejności wystąpił prof. UJ dr hab. Tomasz Długosz, przedstawiając temat „Wybrane aspekty relacji między przedsiębiorcami i konsumentami”. Referent poruszył między innymi takie zagadnienia jak unijna polityka ochrony konsumentów, rozszerzenie zakresu ochrony przypisywanej konsumentom na inne podmioty oraz sytuacja konsumentów w sferze usług publicznych.

Następnie dr Barbara Jelonek-Jarco z Uniwersytetu Jagiellońskiego zaprezentowała referat pt. „Odpowiedzialność cywilna i dochodzenie roszczeń – okiem praktyka”. Prelegentka podkreśliła, jak ważne jest konfrontowanie praktyki z teorią, ponieważ kwestie rozważane w środowisku akademickim nie zawsze odzwierciedlają problemy mające największe znaczenie w życiu codziennym. Omówione zostały m.in. realia stosowania alternatywnych metod rozwiązywania sporów, etap przygotowania pozwu i trudności, które można napotkać w toku postępowania, takie jak np. przewlekłość postępowania.

Kolejny temat „Nadmierne zadłużenie a szkoda z tytułu utraty wartości przedsiębiorstwa: przypadek GetBack” podjęli prof. dr hab. Joanna Wyrobek, dr Izabela Emerling oraz dr Paweł Oleksy z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Przedstawili zagadnienia ekonomiczne ważne z perspektywy prawników, takie jak

ryzyko upadłości w przypadku agresywnej polityki rozwoju spółki. Jako punkt odniesienia przywołany został przypadek spółki GetBack.

Następny prelegent, Profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu dr hab. Marcin Sokołowski, przedstawił referat „Odpowiedzialność za zobowiązania fundacji rodzinnej oraz jej zarządu lub założyciela”. Referent poruszył takie kwestie jak odpowiedzialność organów fundacji rodzinnej oraz szczególna odpowiedzialność za zobowiązania fundatora, w szczególności w zakresie jego obowiązku alimentacyjnego.

Referat „Konwencja singapurska z 2019 r. o mediacji jako szansa dla sprawniejszego zaspokojenia roszczeń cywilnych” wygłosiła dr Małgorzata Kożuch z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podkreśliła, jak istotne jest stworzenie sprawnego systemu wykonywania ugód i jak Polska mogłaby skorzystać na przystąpieniu do tej konwencji.

Jako ostatni wystąpił dr Michał Łuc z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, przedstawiając referat „O ograniczeniu w dochodzeniu roszczeń wedle klauzuli 20.1 FIDIC”, w którym omówiony został zakres stosowania tej klauzuli FIDIC, tj. warunków kontraktowych stworzonych przez Międzynarodową Federację Inżynierów Konsultantów.

Panel zakończył się dyskusją, w której udział wzięli prof. dr hab. Maciej Mataczyński (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr Monika Skowrońska (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) oraz dr Bartosz Rymkiewicz (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie).

III.

Drugi panel zatytułowany „Current legal developments: international perspectives” odbył się w języku angielskim. Poprowadzony został przez dr. hab. Piotra Ryłskiego, profesora Uniwersytetu Warszawskiego i dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. Panel ten wprowadził do dyskusji ciekawe elementy prawnoporównawcze.

Podczas tego panelu jako pierwsza wystąpiła prof. dr Tatjana Zorowska Kamilovska (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Skopje), przedstawiając referat „Macedonian approach to small claims procedure: considerations in light of European small claims procedure”, w którym omówiła znaczenie dobrze skonstruowanego postępowania w sprawach drobnych roszczeń i to, jak obecnie wygląda macedońska procedura na tle unijnych regulacji.

Następnie prof. dr Cristian Dumitru Miheș, Dziekan Wydziału Prawa na Uniwersytecie Oradejskim, zaprezentował referat „A few considerations on the enforcement of smart contracts. A step forward or just (more) problems than solutions?”. Poruszył tematy związane z branżą IT takie jak ewolucja blockchainu oraz egzekwowanie postanowień smart kontraktów.

Z kolei prof. dr Sandor Udvary (Uniwersytet Kościoła Reformowanego im. Gáspára Károliego w Budapeszcie) przedstawił temat „Towards more efficient proceedings in Hungarian law”. Prelegent skupił się na ewolucji węgierskiej procedury cywilnej, w szczególności na najnowszym kodeksie postępowania cywilnego, który wszedł w życie w 2018 r.

Następnie prof. Angelo Viglianisi Ferraro (Uniwersytet Śródziemnomorski w Reggio Calabria) wygłosił referat „Damages for breach of privacy. New conflicts between Italy and EU?”, w którym zwrócił uwagę na problemy w dochodzeniu odszkodowania za małe szkody niemajątkowe. W szczególności podkreślona została konieczność gwarancji możliwości dochodzenia odszkodowania za naruszenia prywatności, nawet jeśli były niewielkie.

Kolejną prelegentką była JUDr. Elena Júdová (Uniwersytet Matej Bel). Wystąpiła z referatem „Coexistence of the European and national system of recognition of foreign decisions, based on the example of Slovak law”. Opisała, jak wygląda procedura uznawania i wykonywania zagranicznych orzeczeń na Słowacji w świetle unijnych regulacji uzupełnianych przez przepisy prawa krajowego.

W następnej kolejności prof. Davit Maisuradze, LL.M. (UC Davis) Dyrektor Centrum Prawa Korporacyjnego i Handlowego, Szkoła Prawa (Ilia State University), przedstawił referat „Comparison of access of finance from the side of banks and from the side of stock exchanges”, w którym skupił się na tym jak obecnie wygląda dostęp do finansowania inwestycji w Gruzji, i możliwych reformach w tym zakresie.

Jako kolejna prelegentka wystąpiła dr Roksolana Khanyk-Pospolitak (Uniwersytet Narodowy „Akademia Kijowsko-Mohylańska”), która podejmując temat „Small claims: Ukrainian approach”, omówiła kwestię drobnych roszczeń, odwołując się do treści aktualnego kodeksu postępowania cywilnego Ukrainy oraz najnowszego orzecznictwa Sądu Konstytucyjnego Ukrainy w tym temacie.

Referat na temat „Enforcement of contracts regarding the ownership of real estate in Romania” wygłosiła asst. prof. Florina Morozan (Uniwersytet Oradejski), przedstawiając problematykę wykonywania umów dotyczących własności nieruchomości w Rumunii, w szczególności gruntów rolnych.

Na końcu zdalnie odtworzone zostało nagranie, w którym Doc. JUDr. Dita Frintová (Charles University in Prague) w referacie pt. „Czech experience in improving efficient legal enforcement of civil law claims” przedstawia czeskie reformy postępowania cywilnego przeprowadzone w celu usprawnienia egzekucji roszczeń cywilnoprawnych.

Po wygłoszonych referatach odbyła się dyskusja, w której udział wzięli dr hab. Grzegorz Żmij, profesor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prof. UJ dr hab. Jan Halberda, dr Aleksander Wróbel, LL.M. (UJ) oraz dr Karol Ryszkowski (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie).

IV.

Moderatorem trzeciego panelu zatytułowanego „Dochodzenie i egzekucja roszczeń cywilnych” był dr hab. Andrzej Marciniak, profesor Uniwersytetu Łódzkiego oraz przewodniczący Rady Naukowej przy Krajowej Radzie Komorniczej. W tym panelu szczególnie podkreślane były aspekty procesowe.

Pierwszy referat w tym panelu pod tytułem „Kilka uwag o (nie)odpowiedzialności małoletnich na tle wykładni art. 426 k.c.” przedstawiła profesor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dr hab. Joanna Bodio. Na początku prelegentka omówiła ewolucję przepisów regulujących odpowiedzialność odszkodowawczą małoletnich, następnie przeszła do kwestii wykładni art. 426 k.c., który wyłącza odpowiedzialność na zasadzie winy małoletnich, którzy nie ukończyli trzynastu lat.

Następnie dr hab. Grzegorz Suliński (Uniwersytet Jagielloński) poruszył temat „Spory korporacyjne”, w którym omówił stan niepewności prawnej dotyczący tego, czy spory korporacyjne są sporami majątkowymi czy niemajątkowymi, i powstające z tego powodu niejasności, do jakiego sądu taki spór ma trafić.

Jako kolejny prelegent referat pt. „Pomoc innego państwa członkowskiego UE w ustaleniu adresu dłużnika w sporach cywilnych i handlowych na gruncie rozporządzenia nr 2020/1784 w sprawie doręczeń transgranicznych” wygłosił dr Marek Zalisko (Uniwersytet Wrocławski). Referent omówił nowe rozwiązania na gruncie nowego rozporządzenia nr 2020/1784, mające na celu ułatwienie procesu doręczania pism procesowych.

W referacie „Wybrane aspekty dochodzenia roszczeń z tytułu ubezpieczenia” prof. UKSW dr hab. Dariusz Fuchs omówił m.in. takie kwestie jak spór o istotę świadczenia ubezpieczyciela, możliwe podstawy dochodzenia roszczeń z tytułu ubezpieczenia oraz regulacje stosunku ubezpieczenia w prawie międzynarodowym.

W dalszej części skupiono się na zagadnieniach procesowych oraz egzekucji. Dr Zbigniew Woźniak (Uniwersytet Zielonogórski) podjął temat „Europejski tytuł wykonawczy”, analizując ewolucję europejskiego tytułu wykonawczego od rozporządzeń sektorowych po Brukselę Ibis oraz przedstawiając podstawy odmowy wykonania europejskiego tytułu wykonawczego.

Następnie prof. UJ dr hab. Radosław Flejszar omówił temat „Wydanie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym”, odwołując się do Rozporządzenia (UE) nr 655/2014 dotyczącego europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym. Jest to zakaz stosowany tylko w sprawach transgranicznych. Naturalną kontynuacją tego tematu był referat pt. „Wykonanie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym” przedstawiony przez dr Małgorzatę Malczyk (Uniwersytet Jagielloński), w którym prelegentka podkreśliła, że przepisy KPC do tego nakazu znajdują zastosowanie tylko uzupełniająco.

Ostatni referat pt. „Wykonywanie w Polsce zagranicznych orzeczeń z państw pozaunijnych po wejściu w życie konwencji haskiej z 2019 r.” zaprezentowali dr Edyta Figura-Góralczyk i dr Łukasz Dyrda z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prelegenci porównali obecny model uznawania i wykonywania orzeczeń między Polską i Ukrainą z modelem wykonalności na podstawie umowy polsko-ukraińskiej z 1993 r., obowiązującej przed wejściem w życie konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych.

Na końcu przeprowadzono dyskusję z udziałem dr Joanny May (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr Mariusza Sorysza (Uniwersytet Jagielloński), dr Roberta Frey (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz Tomasza Szybalskiego, Przewodniczącego Rady Izby Komorniczej w Szczecinie. Wymiana zdań była długo kontynuowana z udziałem własnym moderatora i licznymi głosami z sali. Po tej ciekawej dyskusji przyszedł czas na przejście do ostatniego panelu.

V.

Konferencję zwieńczył panel pod tytułem „e-Trendy w obrocie prywatnoprawnym”, prowadzony pod kierunkiem prof. Piotra Mostowika. W tym panelu jako prelegenci wystąpili również studenci Wydziału Prawa i Administracji UJ. W pierwszej kolejności dr Kamil Wielgus (Uniwersytet Jagielloński) poruszył temat „Specyfika „smart” kontraktów i dochodzenia roszczeń z nich wynikających w obrocie krajowym i międzynarodowym”, wyjaśniając m.in. czym „smart” kontrakty różnią się od tradycyjnych kontraktów oraz przedstawiając doktrynalny podział „smart” kontraktów na *sensu stricto* i *sensu largo*. Następnie studenci w składzie: Alissa Bertsova, Nina Bohurska, Mateusz Koślak, Karina Kubacka, Joanna Madera, Emilia Szkaradek, Mateusz Wołek (red.) i Dawid Zięba (red.) przedstawili relacje i wnioski z badań przeprowadzonych na temat „Identyfikacja e-trendów w bieżącym działaniu organizacji międzynarodowych oraz w orzecznictwie”.

VI.

Na koniec konferencji prof. Piotr Mostowik wyraził nadzieję, że wydarzenie to było dla uczestników wartościowym źródłem wiedzy oraz inspiracji do dalszych przemyśleń na temat sztuki stosowania prawa. Zakończenie konferencji odbyło się z udziałem pozostałych członków komitetu organizacyjnego, w skład którego wchodził dr Edyta Figura-Góralczyk z Centrum Prawa Prywatnego Międzynarodowego WPiA UJ oraz dr Aleksander Wróbel z Zakładu Postępowania Cywilnego WPiA UJ. Podziękowano raz jeszcze m.in. samorządowi adwokackiemu oraz czasopiśmie „Palestra” za wsparcie i patronat.

Cel konferencji został zrealizowany, zgromadziła ona wybitnych praktyków z wielu różnych krajów, jak i też różnych dziedzin prawa, co pozwoliło na kompleksowe spojrzenie na tytułową tematykę. Udało się w serdecznej i rzeczowej atmosferze pogłębić wiedzę oraz przedyskutować aktualne zagadnienia odpowiedzialności cywilnej oraz dochodzenia i egzekucji roszczeń, niezmiernie istotne w pracy prawników.

Nieformalny podtytuł konferencji „Prawo a życie” okazał się bardzo trafny, ponieważ zagadnienia poruszane na niej skupiały się na aktualnych problemach pojawiających się podczas dochodzenia i egzekucji roszczeń, które są ważne nie tylko doktrynalnie, ale też życiowo. Z perspektywy samorządu adwokackiego warto dodać, że konferencja objęła tematy szczególnie istotne w praktyce dla środowiska adwokatów, zwłaszcza tych specjalizujących się w sprawach cywilnych lub gospodarczych.

Była to też dobra okazja do towarzyskiego spotkania w przerwach oraz – dla części uczestników – odwiedzin Wydziału Prawa i Administracji UJ po latach. Uczestnicy konferencji na miejscu mogli skorzystać z licznych egzemplarzy promocyjnych różnych czasopism prawniczych, w tym numerów czasopisma „Palestra”.